Προετοιμασία για μια νέα σχέση με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων

Η ενίσχυση των δικαιωμάτων στην πράξη & τα εργαλεία συμμόρφωσης για τη μετάβαση από το ν.2472/1997 στον ΓΚΠΔ

Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης
Καθηγητής
Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων – Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Τακτικό Μέλος Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Γεώργιος Ρουσόπουλος
Δρ. Μηχ. Η/Υ & Πληροφορικής
Ε.Ε.Π. - Α.Π.Δ.Π.Χ.
grousopoulos at dpa.gr

Κωνσταντίνος Λιμνιώτης
Δρ. Πληροφορικής
Ε.Ε.Π. - Α.Π.Δ.Π.Χ.
klimniotis at dpa.gr

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Δομή παρουσίασης

- **Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ως Αρχή Εφαρμογής του ΓΚΠΔ**

- ΓΚΠΔ: Τα νέα εργαλεία για τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία

- Προετοιμάζοντας τη συμμόρφωση σε 10 βήματα

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Ας ξανασυστηθούμε

Η Αρχή του ν. 2472/1997 και οι αλληλεπιδράσεις της…

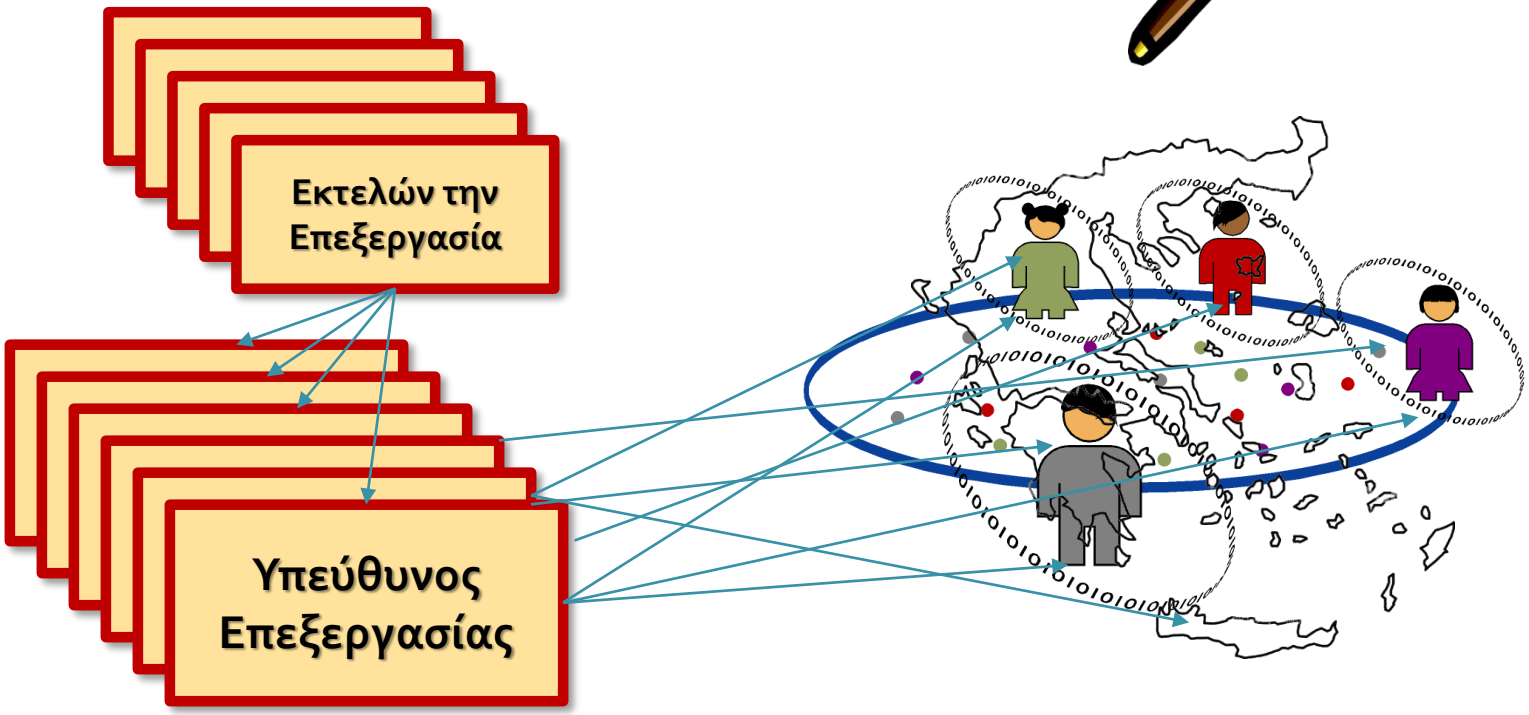

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

?

- **Ρυθμιστικό**
- **Ελεγκτικό**
- **Ενημερωτικό**

Η Αρχή και τα Φυσικά Πρόσωπα

Παράπονα (καταγγελίες, προσφυγές)

Σχετικά με:
- εφαρμογή του νόμου
- προστασία δικαιωμάτων

Καταγγελίες

- Μπορεί να υποβάλλονται και από φορέα, οργάνωση ή ένωση
- Στην Αρχή της χώρας κατοικίας ή του υπευθύνου
- Ακόμα και για υπεύθυνο εκτός Ε.Ε.
- Ενημέρωση εντός τριμήνου

Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση

Ετήσια έκθεση προς Βουλή
Οδηγίες και δημοσιότητα
«Άτυπη» δράση

Ενημέρωση

Ατομικά μετά από αίτημα:
- Πληροφορίες για την **άσκηση των δικαιωμάτων**

Ευαισθητοποίηση

- Επαπειλούμενοι κίνδυνοι
- Κανόνες επεξεργασίας
- Θεσμικές εγγυήσεις
- Άσκηση δικαιωμάτων
- Ειδική αναφορά στα παιδιά

Ο πολίτης «αλληλεπιδρά» με μία Αρχή κάθε φορά

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Η Αρχή και οι Υπεύθυνοι Επεξεργασίας (ν. 2472/1997)

Ρυθμιστικές

Οδηγίες	Καθοδήγηση: Ενιαία εφαρμογή ρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο
Γνώμες ΟΕ αρ. 29	Προσπάθεια συνεκτικής εφαρμογής ρυθμίσεων σε επίπεδο Ε.Ε.
Κανονιστικές πράξεις	Ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων
Κώδικες δεοντολογίας	Καλεί και επικουρεί επαγγελματικά σωματεία και ενώσεις
Ερωτήματα	Απαντά σε αιτήσεις υπευθύνου Έλεγχος και εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας

Ελεγκτικές

Γνωστοποιήσεις	Τήρηση μητρώου – Δυνατότητα (όχι υποχρέωση) εξέτασης
Άδειες	Υποχρέωση εξέτασης στα ευαίσθητα δεδομένα
Διαβιβάσεις	Περιορισμός – εργαλεία διευκόλυνσης –αδειοδότηση
Έλεγχοι	Δυνατότητα ελέγχου κάθε αρχείου εντός Ελλάδας
Συστάσεις/υποδείξεις	Εργαλεία επιβολής νομοθεσίας
Κυρώσεις	

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Η Αρχή και οι Υπεύθυνοι Επεξεργασίας (ΓΚΠΔ)

Ρυθμιστικές

Κατευθυντήριες γραμμές, Συστάσεις, βέλτιστες πρακτικές	Αρμοδιότητα στο **Ε.Σ.Π.Δ.** με σκοπό την ενθάρρυνση της συνεκτικής εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Οι Αρχές προτείνουν και εισηγούνται.
Κανονιστικές πράξεις	Ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων
Κώδικες δεοντολογίας	**Ενθαρρύνει** τους φορείς και **εγκρίνει** τους κώδικες
D.P.O.	Συνεργάζονται με τους DPO ώστε αυτοί να παρέχουν τις απαραίτητες συμβουλές και κατευθύνσεις
Πιστοποιήσεις	Μηχανισμοί πιστοποίησης – σφραγίδες – σήματα: νέα εργαλεία

Ελεγκτικές

Αρχεία δραστηριοτήτων	Τηρούνται εσωτερικά – διαθέσιμα στις Αρχές
DPIA - Διαβούλευση	Κατάλογοι δραστηριοτήτων υψηλού κινδύνου - Συμβουλές
Διαβιβάσεις	Περιορισμός αδειών - Έμφαση στα εργαλεία νομιμότητας
Περιστατικά παραβίασης	Υποχρέωση τήρησης / γνωστοποίησης / κοινοποίησης
Έλεγχοι	Δυνατότητα συνεργασίας για έλεγχο και εντός Ε.Ε.
Διορθωτικές εξουσίες	Ευρύτερη γκάμα επανορθωτικών εξουσιών στις Αρχές. Αρχεία παραβάσεων – Εντολές για «επανόρθωση» Πρόστιμα: αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Η Αρχή και ο Δημόσιος Τομέας (ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας)

Γνωμοδοτεί

για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Συμβουλεύει

- Κοινοβούλιο
- Κυβέρνηση
- Άλλα όργανα και οργανισμούς

Για νομοθετικά και διοικητικά μέτρα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο

Εκτίμηση Αντικτύπου

Απαραίτητη πριν την εφαρμογή κάθε νέου μέτρου

- ως μέρος γενικής εκτίμησης αντικτύπου στο πλαίσιο έγκρισης της νομικής βάσης ή …
- πριν τη θέση σε εφαρμογή μιας διάταξης

DPO

Υποχρέωση DPO για κάθε Δημόσιο Φορέα

Ο ΓΚΠΔ προσπαθεί να επιβάλλει **διαβούλευση** με την Αρχή **κατά την εκπόνηση** ενός νομοθετικού ή κανονιστικού μέτρου

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Η Αρχή και οι Εκτελούντες την επεξεργασία

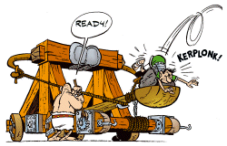

Ευθύνη του Υπεύθυνου Επεξεργασίας

Η βασική ευθύνη για τη νομιμότητα της επεξεργασίας διατηρείται στον Υπεύθυνο

Ευθύνη του Υπεύθυνου Επεξεργασίας

οι υποχρεώσεις των εκτελούντων (π.χ. υπεργολάβοι) ρυθμίζονται από τη μεταξύ τους σύμβαση

Ευθύνη του Εκτελούντος την Επεξεργασία

Οφείλουν να «βοηθούν» τον Υπεύθυνο στην εκτέλεση των υποχρεώσεων του ΓΚΠΔ

- Μέτρα ασφάλειας
- Ικανοποίηση δικαιωμάτων
- …

Αυτοτελής Ευθύνη του Εκτελούντος

- Οφείλουν να ενημερώνουν τον υπεύθυνο όταν εκτιμούν ότι τους ζητείται παράνομη ενέργεια
- Αρχεία δραστηριοτήτων
- DPO
- Περιστατικά παραβίασης
- Συνεργάζονται με τις Αρχές

Οι Αρχές μπορούν, πλέον, να επιβάλουν διορθωτικά μέτρα και σε εκτελούντες της επεξεργασία

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

One Stop Shop

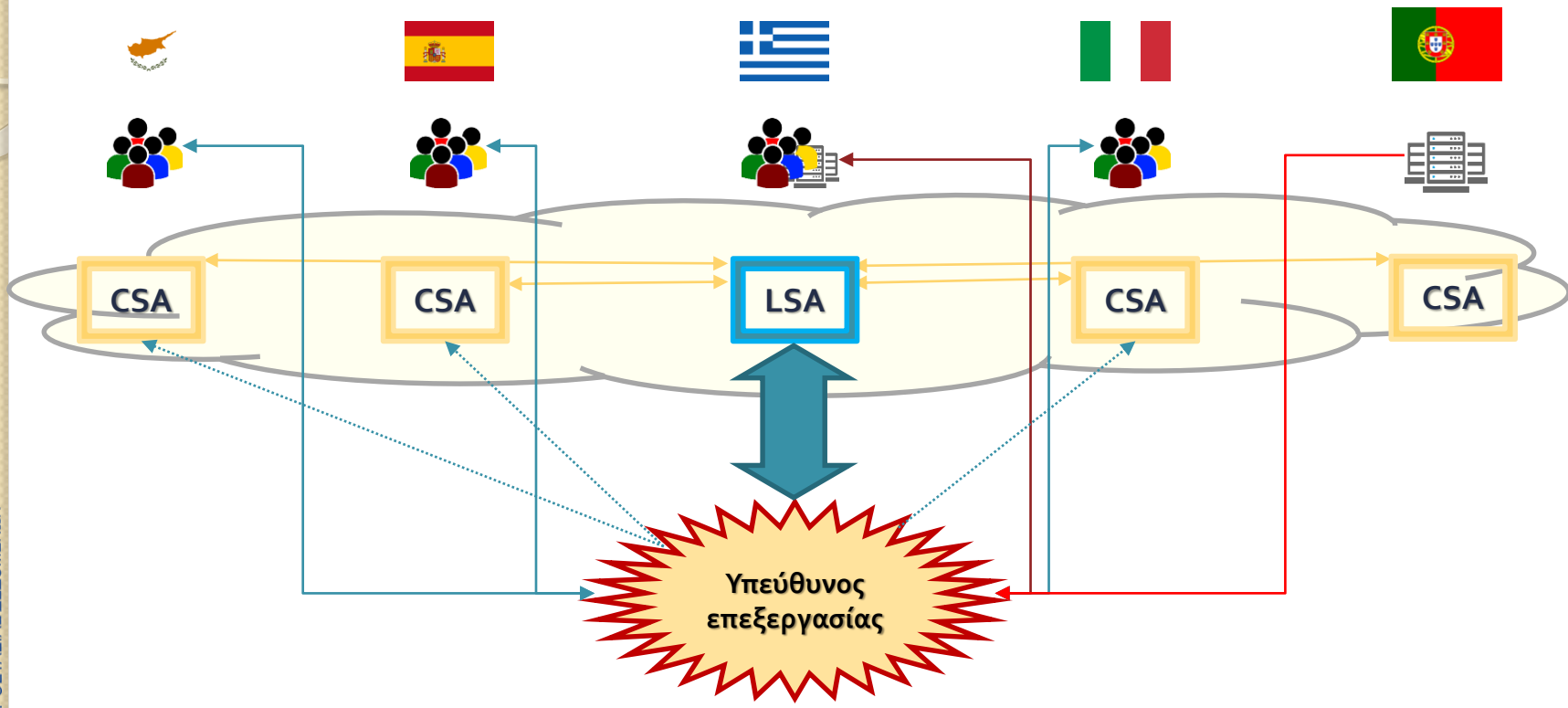

Κάθε Υπεύθυνος Επεξεργασίας «συνεργάζεται» με μια Εποπτική Αρχή

Οι πολίτες «απευθύνονται» σε μια Εποπτική Αρχή

Τελικά…

Ποιες είναι οι ουσιαστικές αλλαγές;

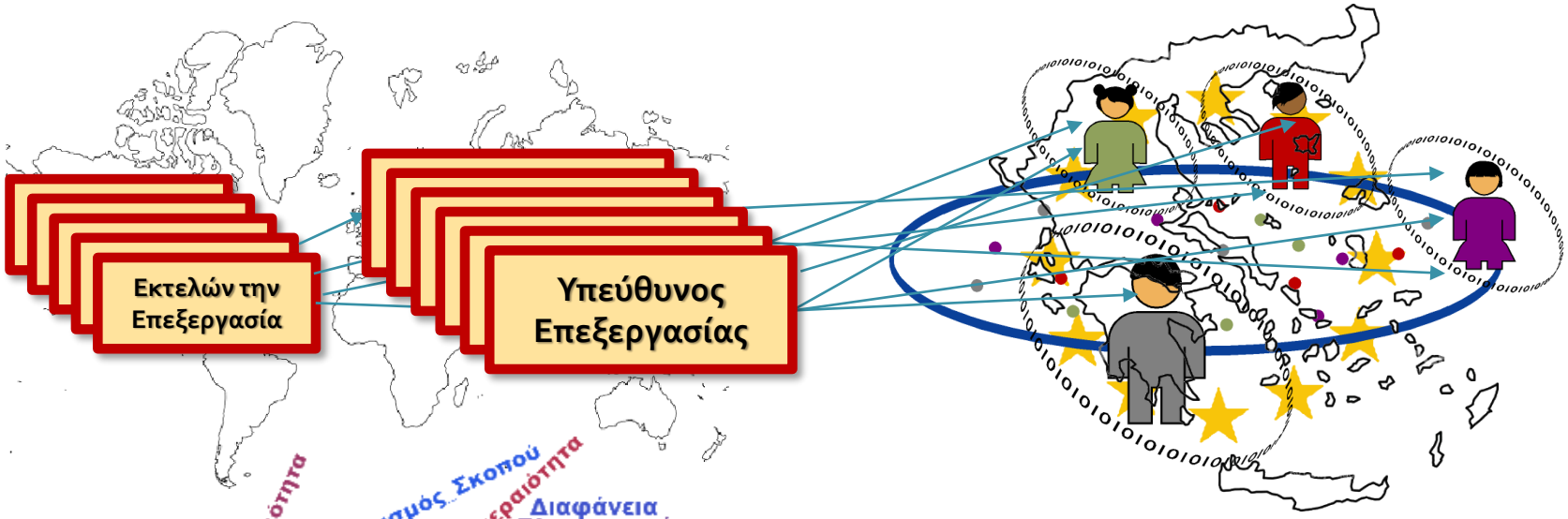

- Ρυθμιστικό
- Ελεγκτικό
- Ενημερωτικό

- Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ως Αρχή Εφαρμογής του ΓΚΠΔ
- **ΓΚΠΔ: Τα νέα εργαλεία για τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία**
- Προετοιμάζοντας τη συμμόρφωση σε 10 βήματα

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

«Νέα» Εργαλεία Συμμόρφωσης

- **Αρχεία Δραστηριοτήτων Επεξεργασίας**

- **Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων**

  (Data Protection Officer - DPO)

- **Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό & εξ ορισμού**

  (Privacy by Design – Privacy by Default)

- **Αναλυτικότερα μέτρα ασφάλειας**

  (εξειδίκευση)

- **Διαχείριση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων**

  (κοινοποίηση – ανακοίνωση)

- **Εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων**

  (Data Protection Impact Assessment - DPIA)

- **Εγκεκριμένοι Κώδικες Δεοντολογίας**

- **Αναγνωρισμένες Πιστοποιήσεις**

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Αρχεία Δραστηριοτήτων Επεξεργασίας

Τεκμηρίωση κάθε πράξης επεξεργασίας

Καταργείται η υποχρέωση γνωστοποίησης στις εποπτικές Αρχές.

Τα αρχεία αυτά περιλαμβάνουν

- **Ποιος**; (ταυτότητα υπευθύνου, τρόπος επικοινωνίας, εκπρόσωπος και DPO)
- **Γιατί**; (σκοπός επεξεργασίας)
- **Τι**; (κατηγορίες υποκειμένων δεδομένων, κατηγορίες δεδομένων)
- **Σε ποιον**; (κατηγορίες αποδεκτών)
- **Διαβιβάσεις**: (σε χώρες εκτός Ε.Ε.)
- **Για πόσο**; (προθεσμία διαγραφής κάθε κατηγορίας δεδομένων)
- **Πώς**; (γενική περιγραφή μέτρων ασφάλειας)

> 250 εργαζόμενοι => Εσωτερικά αρχεία κάθε επεξεργασίας

< 250 εργαζόμενοι => Αρχεία επεξεργασιών με διακινδύνευση

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων

- **Υποχρέωση ορισμού Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (DPO):**
  - Δημόσιες αρχές
  - Τακτική και συστηματική παρακολούθηση υποκειμένων σε μεγάλη κλίμακα
  - Μεγάλης κλίμακας επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων (και ποινικών)
- **Ρόλος DPO:**
  - Συμβουλεύει τον υπεύθυνο/εκτελούντα
  - Εκπαίδευση – ευαισθητοποίηση προσωπικού
  - Εσωτερικοί έλεγχοι σε ζητήματα προσωπικών δεδομένων – παρακολούθηση συμμόρφωσης
  - Σημείο επαφής με Εποπτική Αρχή – συνεργασία μαζί της
  - Τα υποκείμενα των δεδομένων μπορούν να επικοινωνούν μαζί του
- **Το προφίλ ενός DPO:**
  - Εμπειρία στον τομέα του Δικαίου και των πρακτικών περί προστασίας δεδομένων
  - Λογοδοτεί απευθείας στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο
  - Ενεργεί ανεξάρτητα – δεν λαμβάνει εντολές για την εκτέλεση των καθηκόντων του
  - Διαθέτει επαρκείς πόρους
  - Μπορεί να είναι υπάλληλος ή εξωτερικός συνεργάτης

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
www.dpa.gr

Data protection by Design by Default

- **…από το σχεδιασμό** :
  - Τεχνολογίες ιδιωτικότητας και προστασία προσωπικών δεδομένων κατά το σχεδιασμό συστήματος/επεξεργασίας και όχι εκ των υστέρων
  - **Λαμβάνοντας υπόψη:**
    - Τελευταίες εξελίξεις τεχνολογίας
    - Κόστος εφαρμογής μέτρων
    - Φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας,
    - Ελαχιστοποίηση πιθανότητας κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία
  - **Μέσα επίτευξης:**
    - Ελαχιστοποίηση δεδομένων
    - Ψευδωνυμοποίηση
- **…εξ ορισμού**:
  - Οι «προ-καθορισμένες» ρυθμίσεις πρέπει να είναι οι πιο φιλικές προς την ιδιωτικότητα

Ασφάλεια επεξεργασίας

Όπως και με το νυν νομικό πλαίσιο, απαιτήσεις για ασφαλή επεξεργασία και με το ΓΚΠΔ. Αλλά…

- **Νέες ρυθμίσεις:**
  - Εξειδίκευση, με πρόταση «ενδεδειγμένων» τεχνικών και οργανωτικών μέτρων:
    - ***Ψευδωνυμοποίηση*** και ***Κρυπτογράφηση***
    - Διασφάλιση **Απορρήτου, Ακεραιότητας, *Διαθεσιμότητας*** και ***Αξιοπιστίας***
    - Αποκατάσταση ***Διαθεσιμότητας*** και της πρόσβασης σε περίπτωση συμβάντος
    - Δοκιμή, εκτίμηση και ***διαρκής αξιολόγηση*** της αποτελεσματικότητας των μέτρων
  - Χρήση εγκεκριμένου κώδικα δεοντολογίας ή μηχανισμού πιστοποίησης (προαιρετικά μεν, αλλά ο ΓΚΠΔ σαφώς ενθαρρύνει)
  - «Αναβαθμίζεται» η σχετική υποχρέωση ασφαλείας και για τους εκτελούντες την επεξεργασία
  - Κοινοποίηση περιστατικών παραβίασης……

Περιστατικά Παραβίασης Προσωπικών Δεδομένων

Ορισμός:

- παραβίαση της ασφάλειας (C-I-A) που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, άνευ αδείας κοινολόγηση ή προσπέλαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

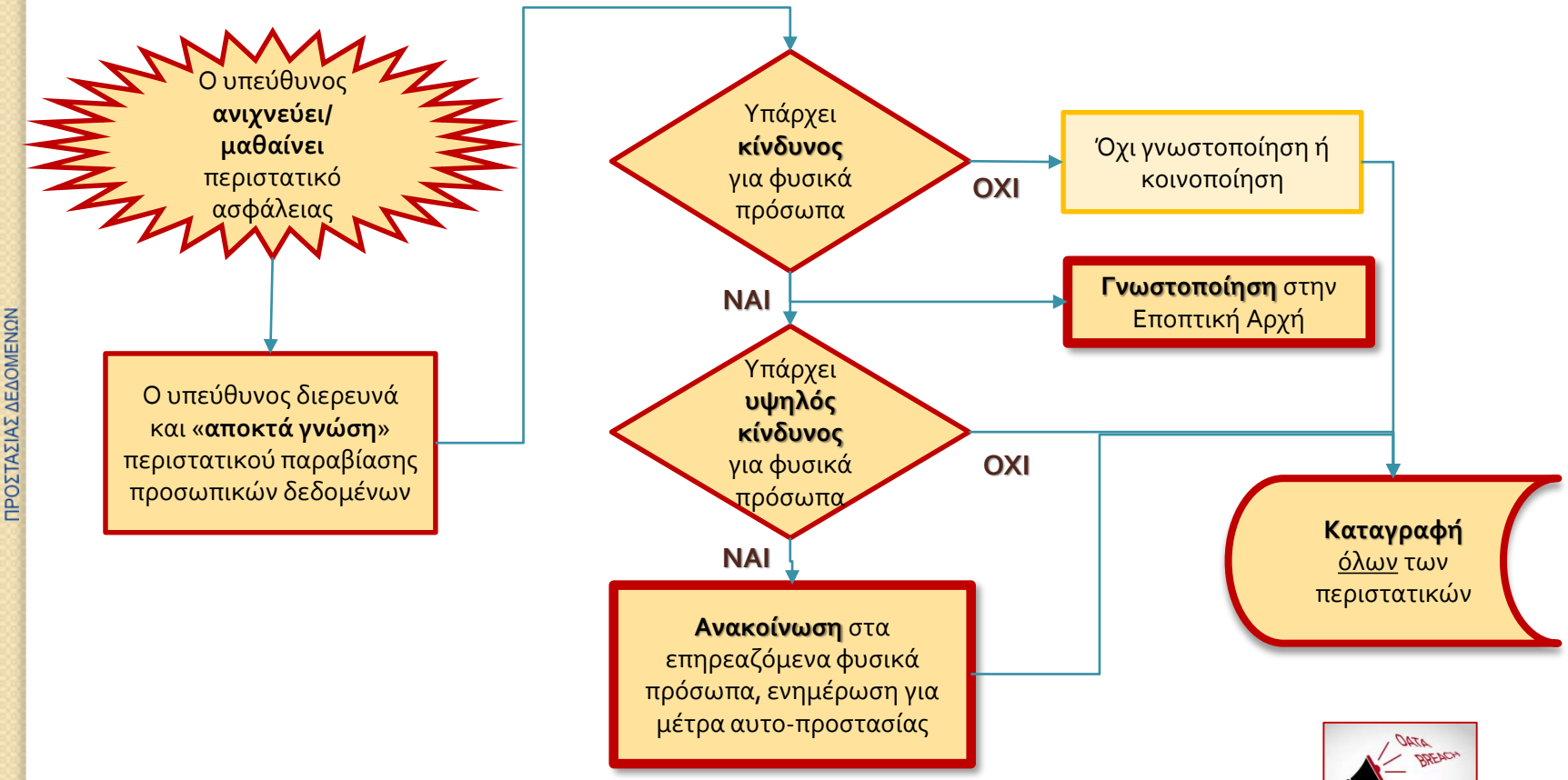

Εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων

- **Data Protection Impact Assessment (DPIA)**
  - συστηματική περιγραφή των προβλεπόμενων πράξεων επεξεργασίας, των σκοπών της επεξεργασίας και της νομικής βάσης
  - εκτίμηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των πράξεων επεξεργασίας
  - εκτίμηση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων
  - τα προβλεπόμενα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων

DPIA : εργαλείο ελέγχου & απόδειξης συμμόρφωσης με GDPR

- Υποχρεωτικό όταν "*...ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων*"
- Οι Αρχές θα ορίσουν καταλόγους με επεξεργασίες που απαιτείται DPIA
- Αν μετά την εκπόνηση της DPIA προκύπτει ακόμα «υψηλός κίνδυνος» => Διαβούλευση με την Εποπτική Αρχή

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
www.dpa.gr

DPIA

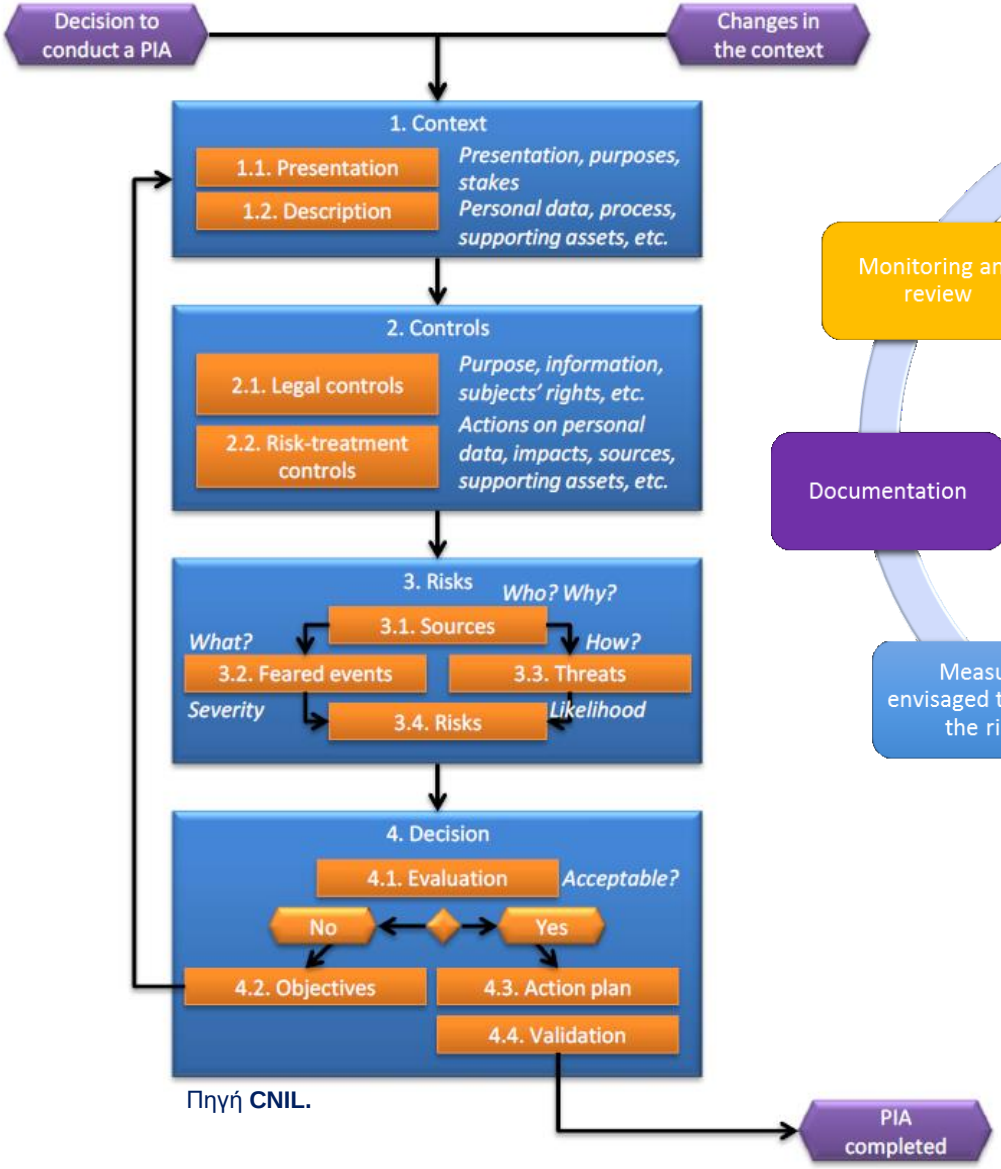

Πηγή **CNIL.**

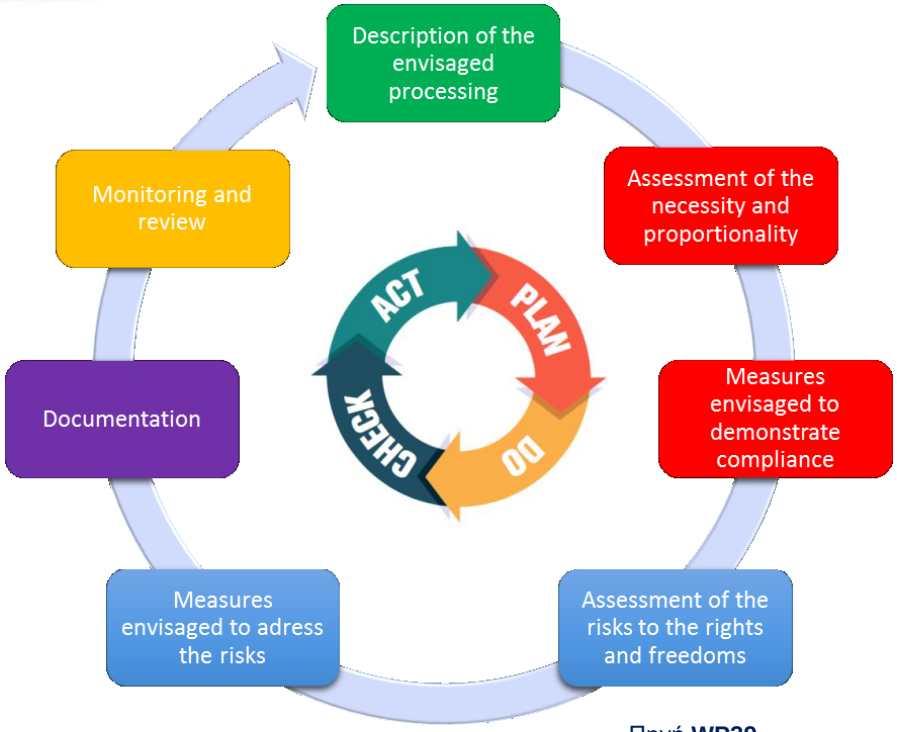

Πηγή **WP29**

Πηγή **CNIL.**

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Πώς σχετίζονται;

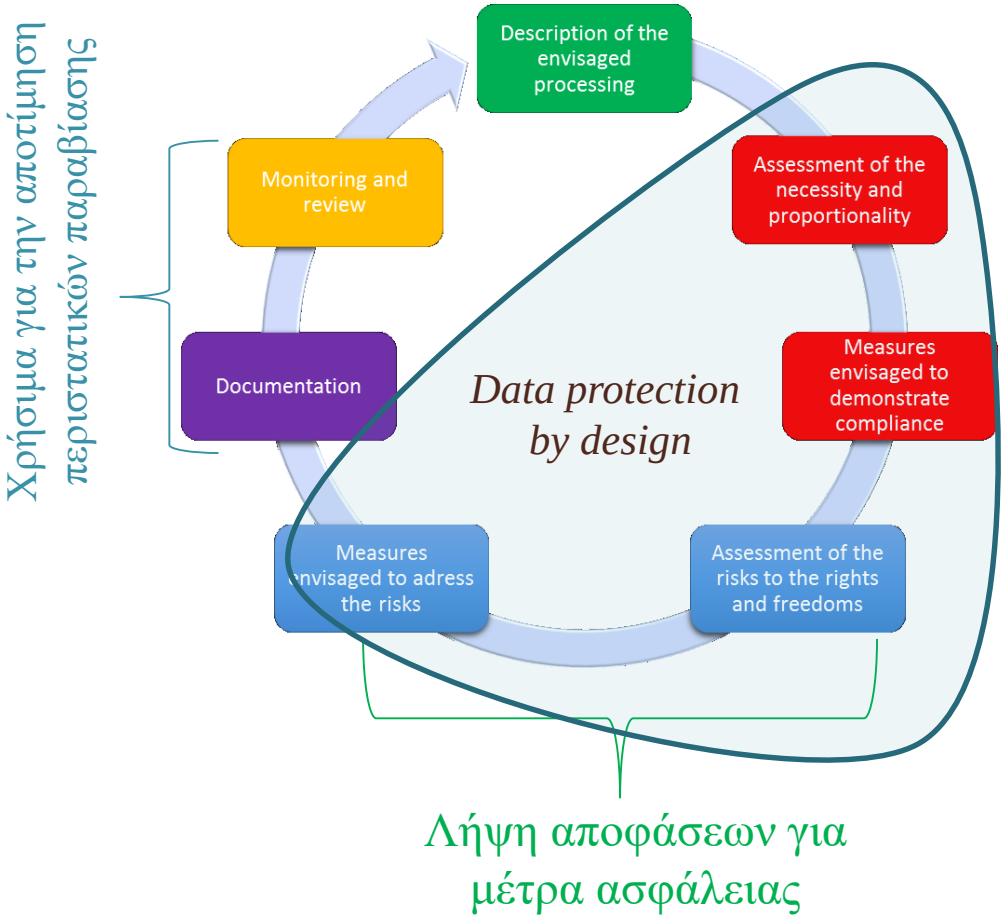

- Μία DPIA ουσιαστικά μπορεί να διασφαλίσει την αρχή «data protection by design»
- Μία DPIA αναμένεται να καταδείξει (μεταξύ άλλων) τις τεχνολογικές λύσεις που απαιτούνται για την ασφάλεια της επεξεργασίας
- Η αποτίμηση κινδύνων και οι τρόποι αντιμετώπισής τους, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της DPIA, διευκολύνουν την ορθή αποτίμηση / αξιολόγηση των περιστατικών παραβίασης δεδομένων

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Κώδικες Δεοντολογίας - Πιστοποιήσεις

- **Επιθυμητά για την απόδειξη της συμμόρφωσης**
  - Δεν είναι όμως de facto συμμόρφωση!
- Οι κώδικες δεοντολογίας καταρτίζονται από φορείς που εκπροσωπούν υπεύθυνους επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία και **εγκρίνονται** είτε από τις Εποπτικές Αρχές ενός κράτους μέλους, είτε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (EDPB)
- Οι πιστοποιήσεις προβλέπονται για **πράξεις επεξεργασίας** (σε υπευθύνους και εκτελούντες)
  - Εκδίδονται από φορείς που διαπιστεύονται είτε από τους αρμόδιους φορείς διαπίστευσης (π.χ. ΕΣΥΔ), είτε από τις Εποπτικές Αρχές.
  - Οι πιστοποιήσεις χορηγούνται βάσει κριτηρίων που **εγκρίνουν** οι Εποπτικές Αρχές (ή το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων)
  - Η διαπίστευση των φορέων πιστοποίησης πραγματοποιείται βάσει κριτηρίων που **εγκρίνουν** οι Εποπτικές Αρχές (ή το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων).
- Παρέχουν (ως ένα βαθμό) «*ασφάλεια δικαίου*» καθώς δεν προβλέπεται πλέον η δυνατότητα γνωμοδοτήσεων των Αρχών.

- Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ως Αρχή Εφαρμογής του ΓΚΠΔ
- ΓΚΠΔ: Τα νέα εργαλεία για τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία
- **Προετοιμάζοντας τη συμμόρφωση σε 10 βήματα**

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Προετοιμασία για τον ΓΚΠΔ

- Οι ακριβείς υποχρεώσεις για τον κάθε φορέα τελικά εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες
  - Φύση της επεξεργασίας, εκτιμώμενοι κίνδυνοι, ...
- Ωστόσο, είναι σημαντικό ο κάθε φορέας να εντοπίσει έγκαιρα τις υποχρεώσεις του
- Συστηματικοποίηση των βασικών βημάτων που πρέπει να ακολουθηθούν από τους φορείς, για να είναι έτοιμοι για τον ΓΚΠΔ
  - Υπεύθυνοι επεξεργασίας

    αλλά και
  - Εκτελούντες την επεξεργασία

- Στα βήματα εμπλέκονται:
  - Διοίκηση, Επιχειρησιακή λειτουργία, Νομικό τμήμα, Τμήμα Πληροφορικής κ.α.

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

1 Ενημέρωση – Ετοιμότητα

- Η συμμόρφωση με το ΓΚΠΔ θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μία συστηματική δράση, με τον κατάλληλο σχεδιασμό
- Όλο το ανθρώπινο δυναμικό θα πρέπει να είναι ενήμερο για την αλλαγή του νομικού πλαισίου
  - Π.χ.: Περιστατικά παραβίασης δεδομένων ενδέχεται να υποπέσουν στην αντίληψη του οποιουδήποτε
- Τα **πρόσωπα-κλειδιά** του φορέα πρέπει να κατανοήσουν την αλλαγή στο νομικό πλαίσιο με τις συνέπειες που αυτή επιφέρει
  - : Ο ΓΠΚΔ μπορεί να επιφέρει αύξηση στο φόρτο εργασίας του φορέα
    - Π.χ. απλά και μόνο για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων
  - Γρήγορη ανάθεση κατάλληλων ρόλων και αρμοδιοτήτων
  - Προετοιμασία εν όψει της 25/5/2018, διαρκής εφαρμογή στη συνέχεια
- Μία πρώτη αποτίμηση σημαντικών «ελλείψεων», με εύρεση τρόπων αντιμετώπισής τους, είναι σημαντικό να γίνει έγκαιρα, γιατί θα διευκολύνει τα επόμενα βήματα

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

2 Καταγραφή επεξεργασιών

- **Αναγνώριση των δραστηριοτήτων**
  - **Προσοχή: Πολλές μπορεί να μην είναι άμεσα εμφανείς!**
  - Αρχείο εγγράφων, αρχείο προσωπικού, αρχείο πελατών , αρχεία από ηλεκτρονικές εφαρμογές, αρχεία επαφών για επικοινωνιακούς σκοπούς, αρχεία για σκοπούς ασφάλειας (π.χ. υλικό καμερών, καταγραφής προσβάσεων σε διαδικτυακές υπηρεσίες) κτλ.
  - Διαχωρισμός **ανά σκοπό επεξεργασίας**
- **Υπάρχει υποχρέωση καταγραφής αρχείων δραστηριοτήτων;**
  - Η επεξεργασία ενδέχεται να προκαλέσει κίνδυνο για τα δικαιώματα των προσώπων;
  - Η επεξεργασία αφορά ειδικές κατηγορίες δεδομένων ή δεδομένα αναφορικά με ποινικές καταδίκες;
    - Προσοχή: Οι ειδικές κατηγορίες («ευαίσθητα» δεδομένα) διευρύνονται στο ΓΚΠΔ
  - Ο φορέας απασχολεί περισσότερα από 250 άτομα;
- **Καταγραφή αρχείων δραστηριοτήτων**
  - Ποιος; Γιατί; Τι; Σε ποιόν; Διαβιβάσεις; Για πόσο; Πως;
- Η καταγραφή των αρχείων βαρύνει και τον εκτελούντα την επεξεργασία, για τις δραστηριότητες που πραγματοποιεί για λογαριασμό του υπευθύνου

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Έλεγχος τήρησης συμμόρφωσης

- **Για κάθε έναν από τους σκοπούς επεξεργασίας:**
  - Είναι ο σκοπός σαφής;
  - Γίνεται επεξεργασία μόνο στο πλαίσιο αυτού του σκοπού;
  - Πώς έχουν ληφθεί τα δεδομένα;
  - Είναι τα απολύτως απαραίτητα δεδομένα για τον εν λόγω σκοπό;
  - Πόσος χρόνος απαιτείται για την επεξεργασία των δεδομένων;
- Πόσο ασφαλής είναι η τήρηση και περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων;
  - Κρυπτογραφούνται; Ψευδωνυμοποιούνται;
  - Ποια πρόσωπα είναι αυτά που πρέπει να έχουν πρόσβαση;
  - .....
- Οι συνεργαζόμενες εταιρείες παρέχουν εγγυήσεις για τη συμμόρφωση με το ΓΚΠΔ;
- Ο έλεγχος ως προς το αν τηρούνται οι αρχές που διέπουν τη νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων και αν γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των προσώπων πρέπει να είναι συνεχής

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Έλεγχος τήρησης συμμόρφωσης

- **Για κάθε έναν από τους σκοπούς επεξεργασίας:**
  - Γίνεται επεξεργασία αποκλειστικά πάνω στη βάση των καταγεγραμμένων εντολών του υπευθύνου επεξεργασίας;
  - Επεξεργασία για άλλο σκοπό, με πρωτοβουλία του εκτελούντος, τον καθιστά υπεύθυνο επεξεργασίας και αποτελεί παράβαση
  - Τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα, έχουν αναλάβει δέσμευση τήρησης εμπιστευτικότητας;
- Πόσο ασφαλής είναι η τήρηση και περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων;
  - Κρυπτογραφούνται; Ψευδωνυμοποιούνται;
  - Ποια πρόσωπα είναι αυτά που πρέπει να έχουν πρόσβαση;
  - .....
- Οι συνεργαζόμενες εταιρείες παρέχουν εγγυήσεις για τη συμμόρφωση με το ΓΚΠΔ;
  - Για την εν λόγω επεξεργασία, υπάρχει άδεια του υπευθύνου επεξεργασίας;
- Ο έλεγχος ως προς το αν τηρούνται οι αρχές που διέπουν τη νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων και αν γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των προσώπων πρέπει να είναι συνεχής

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Έλεγχος συγκατάθεσης

- **Αν η νομική βάση για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι η συγκατάθεση**, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει **να μπορεί να αποδείξει** ότι έχει λάβει τη συγκατάθεση των προσώπων
- Είναι η συγκατάθεση ελεύθερη;
- Είναι συγκεκριμένη και ρητή, για σαφώς προσδιορισμένο σκοπό;
- Έχει προέλθει με δήλωση / με σαφή θετική ενέργεια;
  - Π.χ. συμπλήρωση ενός τετραγωνιδίου κατά την επίσκεψη σε διαδικτυακή ιστοσελίδα, επιλογή επιθυμητών τεχνικών ρυθμίσεων για υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας
  - Η σιωπή, τα προ-συμπληρωμένα τετραγωνίδια ή η αδράνεια δεν πρέπει να εκλαμβάνονται ως συγκατάθεση.
- Για ανήλικους, εφόσον η επεξεργασία αφορά υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας, η συγκατάθεση θεωρείται «έγκυρη» όταν το παιδί είναι τουλάχιστον 16 ετών (*)
  - Διαφορετικά, η συγκατάθεση πρέπει να δίνεται από το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα
  - Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να βρει την κατάλληλη μέθοδο

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

5 Αναθεώρηση πολιτικών προστασίας δεδομένων και διαδικασιών

- Η υποχρέωση ενημέρωσης «διευρύνεται»
  - Αλλαγή πολιτικής προστασίας δεδομένων και ενημερωτικών εντύπων
- Σε σχέση με το νυν νομικό πλαίσιο, προστίθεται – μεταξύ άλλων – η υποχρέωση ενημέρωσης για:
  - τη νομική βάση για την επεξεργασία (που «δυσκολεύει» την ενημέρωση, καθώς προϋποθέτει νομική ανάλυση)
  - το χρονικό διάστημα επεξεργασίας/αποθήκευσης.
  - Την ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας προφίλ, με πληροφορίες σχετικά με τη λογική που ακολουθείται και ενδεχόμενες συνέπειες
- Υποχρέωση ενημέρωσης ακόμα και όταν τα δεδομένα συλλέγονται από άλλες πηγές
  - Με χρονικά όρια εντός των οποίων αυτή πρέπει να γίνει
- Τα στοιχεία του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων – όταν υπάρχει - πρέπει επίσης να δημοσιοποιούνται
- Αλλαγή/επικαιροποίηση διαδικασιών για την ικανοποίηση των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων, λόγω (και) των νέων δικαιωμάτων (όταν αυτά έχουν εφαρμογή)
  - Δικαίωμα στη λήθη - Δικαίωμα στη φορητότητα

Ενισχυμένη αρχή της Διαφάνειας

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
www.dpa.gr

Εκτίμηση αντικτύπου

- Υπάρχει υποχρέωση εκπόνησης εκτίμησης αντικτύπου ως προς την προστασία δεδομένων (DPIA);
  - Έλεγχος ως προς το αν το είδος της επεξεργασίας καθιστά υποχρεωτική την εκτίμηση αντικτύπου
  - Η Αρχή οφείλει να εκδώσει κατάλογο με τα είδη των πράξεων επεξεργασίας που υπόκεινται υποχρεωτικά στην απαίτηση για DPIA
  - DPIA μπορεί να γίνει ακόμα και πριν τις 25/5/2018 - είναι μια ορθή πρακτική και μπορεί να αποκαλύψει «ατέλειες»
- Πρέπει να γίνεται με συστηματικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανότητες επέλευσης κινδύνων και τις συνέπειες στα προσωπικά δεδομένα
  - Ποιος θα **πραγματοποιήσει** την DPIA;
  - Ποιοι **εργαζόμενοι**/τμήματα πρέπει να εμπλακούν;
  - Ποιος θα **αξιολογήσει** τα αποτελέσματα της DPIA;
- DPIA και για το Δημόσιο Τομέα
- Σε κάθε περίπτωση, αν μετά την εφαρμογή των μέτρων παραμένει υψηλός κίνδυνος για την προστασία δεδομένων, προβλέπεται διαβούλευση με την Αρχή.

7 Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων

- Υπάρχει υποχρέωση ορισμού Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (DPO);
  - Ακόμα και χωρίς ρητή υποχρέωση μπορεί να ορισθεί
- Τα στοιχεία του γνωστοποιούνται στην εποπτική Αρχή
- Ο ρόλος του είναι **συμβουλευτικός**, όχι αποφασιστικός.
  - Οι τελικές αποφάσεις λαμβάνονται από τη Διοίκηση.
  - Ωστόσο, ο DPO πρέπει να αξιοποιείται ουσιαστικά από τον φορέα
    - Πρέπει να διασφαλίζεται ότι συμμετέχει δεόντως και εγκαίρως σε όλα τα ζητήματα τα οποία σχετίζονται με την προστασία προσωπικών δεδομένων
- Δύο ή περισσότεροι φορείς μπορούν να έχουν κοινό DPO
  - Αλλά πρέπει να μπορεί εύκολα κάποιος να απευθυνθεί στο DPO για κάθε φορέα.

Παραβιάσεις δεδομένων

- Η ασφαλής επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, με κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, παραμένει ζητούμενο.
  - Εμπιστευτικότητα – Ακεραιότητα – Διαθεσιμότητα των προσωπικών δεδομένων
- Αναθεώρηση διαδικασιών ώστε:
  - Να γίνεται έγκαιρη ανίχνευση και αξιολόγηση ενός περιστατικού παραβίασης δεδομένων, ώστε να καταγράφεται εσωτερικά τεκμηρίωση αυτού
    - Πρέπει να είναι σαφές τι συνιστά περιστατικό παραβίασης δεδομένων
      - Ενδεχομένως είναι πιο «ευρύς» ο όρος από ό,τι αρχικώς νομίζουμε

- Γνωστοποίηση του περιστατικού στην ΑΠΔΠΧ
  - Με συγκεκριμένες πληροφορίες επ' αυτού
  - Οι προθεσμίες είναι «πιεστικές»
- Ενημέρωση των προσώπων που αφορά το περιστατικό, όταν αυτό ενδέχεται να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους

- Οι κίνδυνοι για παραβίαση δεδομένων, από τυχαία ή εσκεμμένη αιτία, είναι πάντα πολύ πιθανοί – Στόχος θα πρέπει να είναι η μέγιστη δυνατή ελαχιστοποίηση των κινδύνων
  - Σωστά εφαρμοζόμενες τεχνικές κρυπτογράφησης ή/και ανωνυμοποίησης/ψευδωνυμοποίησης
  - Μία ορθά εκπονηθείσα DPIA αναμένεται να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Παραβιάσεις δεδομένων

- Η ασφαλής επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, με κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, παραμένει ζητούμενο.
  - Εμπιστευτικότητα – Ακεραιότητα – Διαθεσιμότητα των προσωπικών δεδομένων
- Αναθεώρηση διαδικασιών ώστε:
  - Να γίνεται έγκαιρη ανίχνευση και αξιολόγηση ενός περιστατικού παραβίασης δεδομένων, ώστε να καταγράφεται εσωτερικά τεκμηρίωση αυτού
    - Πρέπει να είναι σαφές τι συνιστά περιστατικό παραβίασης δεδομένων
      - Ενδεχομένως είναι πιο «ευρύς» ο όρος από ό,τι αρχικώς νομίζουμε

- Χωρίς καθυστέρηση ενημέρωση του υπεύθυνου επεξεργασίας για το περιστατικό
- Συνδρομή στον υπεύθυνο επεξεργασίας

- Οι κίνδυνοι για παραβίαση δεδομένων, από τυχαία ή εσκεμμένη αιτία, είναι πάντα πολύ πιθανοί – Στόχος θα πρέπει να είναι η μέγιστη δυνατή ελαχιστοποίηση των κινδύνων
  - Σωστά εφαρμοζόμενες τεχνικές κρυπτογράφησης ή/και ανωνυμοποίησης/ψευδωνυμοποίησης
  - Μία ορθά εκπονηθείσα DPIA αναμένεται να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων

9 Δραστηριότητα σε περισσότερα Κράτη-Μέλη

- Εάν ο φορέας δραστηριοποιείται σε περισσότερα από ένα Κράτη-Μέλη, θα πρέπει να οριστεί το Κράτος της κύριας εγκατάστασης.
  - Η Αρχή αυτού του Κράτους-Μέλους είναι η επικεφαλής εποπτική Αρχή, με την οποία «συνομιλεί» ο φορέας
- Διερεύνηση:
  - Ποιος ο τόπος εγκατάστασης (έδρα);
    - Υπάρχουν άλλες εγκαταστάσεις εντός Ε.Ε.;
  - Ποιος ο τόπος που λαμβάνονται οι βασικές αποφάσεις για την επεξεργασία;
    - Είναι η έδρα;
    - Μήπως οι αποφάσεις λαμβάνονται και τίθενται σε εφαρμογή σε άλλη εγκατάσταση;
  - Υπάρχουν από κοινού υπεύθυνοι;

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

10 Διαβιβάσεις δεδομένων εκτός ΕΕ

- Θα πρέπει να συντρέχει κάποια εκ των προϋποθέσεων νόμιμης διαβίβασης (μηχανισμός διαβίβασης) – όπως ισχύει και τώρα
  - Δεσμευτικοί Εταιρικοί Κανόνες (BCRs)
  - Πρότυπες Συμβατικές Ρήτρες (SCCs)
  - Απόφαση επάρκειας
  - Προσχώρηση στην «ασπίδα ασφαλείας» (Privacy Shield) για τις Η.Π.Α.
  - ….
- Αξιολόγηση και επιλογή του κατάλληλου μηχανισμού διαβίβασης.
- «Διευρύνεται» η υποχρέωση ενημέρωσης στα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα διαβιβάζονται

Υλοποίηση των βημάτων

Επιχειρησιακά / Διαχειριστικά

Τεχνικά

1. Ενημέρωση - Ετοιμότητα
2. Καταγραφή επεξεργασιών
3. Έλεγχος συμμόρφωσης
4. Έλεγχος συγκατάθεσης
5. Αναθεώρηση πολιτικών
6. Εκτίμηση επιπτώσεων
7. Υπεύθυνος προστασίας δεδομένων
8. Παραβιάσεις δεδομένων
9. Δραστηριότητα σε πολλά ΚΜ
10. Διαβιβάσεις

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Συμπεράσματα

- Ο ΓΚΠΔ ενισχύει το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας προσωπικών δεδομένων
- Ενσωματώνει την προστασία δεδομένων στις επιχειρησιακές διαδικασίες
  - «Μεταφέρει» το βάρος στους ίδιους φορείς στο να αυτο-συμμορφώνονται και να μπορούν να το αποδεικνύουν όποτε χρειαστεί
  - Καταργούνται «γραφειοκρατικές» διαδικασίες που δεν παρείχαν ουσιαστικό επίπεδο προστασίας
- Νέα δικαιώματα για τα φυσικά πρόσωπα
  - Νέες υποχρεώσεις για υπευθύνους και εκτελούντες
- Νέος ρόλος της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων
- Η προστασία προσωπικών δεδομένων δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως «εμπόδιο» στις δράσεις των φορέων
  - Όλοι θα είναι ωφελημένοι από την ορθή προστασία του δικαιώματος αυτού
  - Ο ΓΚΠΔ πρέπει να εκληφθεί ως ένα πολύτιμο εργαλείο για όλους

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

ΑΡΧΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

www.dpa.gr